

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

*Актуальні
проблеми
сучасної
філології*

МОВОЗНАВЧІ СТУДІЇ

Збірник наукових праць
Випуск XIV

*Наукові записки
Рівненського державного
гуманітарного університету*

Рівне–2006

ББК 81 Актуальні проблеми сучасної філології. Мовознавчі студії. Збірник наукових праць Рівненського
А 43 державного гуманітарного університету.
4 Вип. 14. – Рівне: РДГУ, 2006. – 100 с.
УДК
811.161.2

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем мовознавства, системних відношень української мови, лінгвістики тексту, теорії мовної освіти та культури мовлення.

Опубліковані матеріали можуть бути корисними для науковців, викладачів та студентів, учителів.

Редакційна колегія:

Головний редактор **Шульжук Каленик Федорович**,
доктор філологічних наук, професор,
завідувач кафедри української мови
Рівненського державного гуманітарного університету,
Дійсний член Академії наук вищої школи України

Члени редакційної колегії:

1. **Вихованець І.Р.**, член-кореспондент НАН України, доктор філологічних наук, професор, завідувач відділу граматики і фонетики української мови Інституту української мови НАН України (м. Київ).
2. **Гуйванюк Н.В.**, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української сучасної мови Чернівецького національного університету ім. Ю.Федьковича.
3. **Загнітко А.П.**, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української мови Донецького національного університету.
4. **Іваницька Н.Л.**, доктор філологічних наук, професор кафедри методики лінгвістичних дисциплін Інституту філології і журналістики Вінницького державного педагогічного університету ім. М.Коцюбинського.
5. **Кірілкова Н.В.**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Рівненського державного гуманітарного університету.
6. **Кузьмич О.О.**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Рівненського державного гуманітарного університету.
7. **Поліщук Я.О.**, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української літератури Рівненського державного гуманітарного університету.
8. **Степанова О.І.**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Рівненського державного гуманітарного університету.
9. **Тищенко О.В.**, доктор філологічних наук, професор, проректор з наукової роботи Рівненського інституту слов'язнавства Київського славистичного університету.
10. **Шкарбан Т.М.**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Рівненського державного гуманітарного університету.
11. **Шульжук Н.В.**, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри методики викладання та культури української мови Рівненського державного гуманітарного університету.

Упорядники: Якимчук О.І., Степанова О.І.

Друкується за рішенням вченої ради
Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 10 від 26 травня 2006 р.)

За точність і грамотність публікацій відповідають автори. Рукописи не рецензуються і не повертаються.
Адреса редакції: 33000, м. Рівне, вул. С. Бандери, 12. Рівненський державний гуманітарний університет.
(вул. Остафова, 31; кафедра української мови)

ISBN 966–72–81–04–9

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2006.

розширення назв відтінків основних кольорів спектра. Це прикметники, вивідні від назв металів, плодів, рослин, тварин, мінералів, продуктів харчування, явищ природи, назв тканин, назв технічних виробів з яскраво вираженим забарвленням.

Назви кольорів у словниковому складі української мови являють собою своєрідну лексико-семантичну групу. Вона відзначається давністю свого походження, активністю застосування. Аналіз її семантичних рядів дозволяє говорити про семантичне багатство і різноманітність, про словотворчі й семантичні зв'язки з іншими шарами лексики.

ЛІТЕРАТУРА

1. Беларуско-руські слоунік / Пад рэдакцыяй К.Крапівы. – М., 1962.
2. Берков В.П. Исландско-русский словарь. – М., 1962.
3. Бернштейн О.Б. Болгарско-русский словарь. – М., 1953.
4. Herne G. Die slawischen Farbenbenennungen. – Uppsala, 1954.

5. Holthausen F. Sotisches etymologisches. – Wörterbuch, Heidelberg. – 1934.
6. Павлович А.И. Чешско-русский словарь. – М., 1962.
7. Pocorny J. Indogermanisches etymologisches. – Born – München, 1959.
8. Польско-русский словарь / Под ред. М.Ф.Розладовской. – М., 1963.
9. Потебня А.А. Из записок по русской грамматике. – М., 1958.
10. Преображенский А.О. Этимологический словарь русского языка. – М., 1959.
11. Русско-български речник. – София, 1960.
12. Русско-беларуский словарь / Под ред. Я. Коласа, К.Крапиви и П.Глебки. – М., 1953.
13. Ślowski F. Słownik etymologiczny języka polskiego: В 4 т. – Kraków, 1952-1956.
14. Словник української мови: В 11 т. – К., 1970-1980.
15. Fraenkel E. Litavisches etymologisches. – Wörterbuch, Höttingen, 1962.
16. Фасмер М. Этимологический словарь русского языка: В 4 т. – М., 1964-1973.

РЕЗЮМЕ

Статья посвящена исследованию происхождения названий цветообозначений в украинском языке.

УДК 811.161.2'37

Наталія КІРІЛКОВА

ФОЛЬКЛОРНІ ТРАДИЦІЇ В „СИНІХ ЕТЮДАХ” М. ХВИЛЬОВОГО

Дослідження мовної особистості письменника – один із актуальних напрямів сучасного мовознавства, який передбачає поєднання стилістичного та історико-літературного аспектів у вивченні індивідуального стилю. Звернення лінгвістів до поняття мовної особистості свідчить про виняткову роль мови в житті окремої людини і суспільства в цілому, привертненні уваги до світоглядних основ мовної творчості.

Творча постать М. Хвильового і його тексти не надаються до легкого сприйняття. Складність мовно-образної структури новел письменника постає з вибагливої і вдумливої роботи над словом, у чому він і сам зізнався: „...Не належу до тієї категорії письменників, які вміють швидко і легко писати, а з великими труднощами переборюю т.з. „опір матеріалу” („Сині етюди”). У новелах М. Хвильового багато неординарного, як пише В.М. Русанівський, „група ВАПЛІТЕ, до якої належав письменник, поставила своїм

завданням позбавити українську літературу „просвітенської” форми [Русанівський, 2001, 301], проте викликає неабиякий інтерес і трансформація народного джерела в мовній особистості письменника. Народнопоетичне джерело творів М. Хвильового об'єктом дослідження не було.

Специфіка художнього стилю – це пошук своєї інтерпретації, свого бачення. Фольклор має здатність оживати в нових літературно-художніх асоціаціях. Фольклоризми в мові „Синіх етюдів” М. Хвильового є предметом аналізу в нашій статті. Як джерело мовно-художньої творчості українських письменників фольклор досліджує С.Я. Єрмоленко, багатство народно-поетичного мовлення і можливості фольклорного слова в його багатогранній семантичній структурі досліджують А.Т. Хроленко, Т.М. Шевчук, Л. Дяченко, В. Жайворонок.

У М. Хвильового фольклорні образи є постійним джерелом естетичних вражень, нового естетичного осмислення дійсності.

Письменник демонструє обізнаність із багатожанровою народною творчістю. У „Синіх етюдах „ є згадки про звичаї, автор супроводжує їх відповідними поясненнями (*Парубки обмазали ворота дьогтем, а на ворота солом'яного діда поставили*) („Життя”), повір'я („*Є повір'я, що наші діди всі грали на сопілках, тим-то й мова така музична*” („Редактор парк”). Згадує М. Хвильовий давні вірування протоукраїнців („*Як же ти дістала своїх двох дітей? Лелека принесла на крилах*” („Ревізор”), міфологію свого народу („*На рік буває тільки одна ніч – на Івана Купала – коли в зачарованому колі жевріє жемчуг химерної папороті*” („Арабески”). Письменник подає прикмети в усталених формулах (*приспичило-значить будуть гроші*) („Чумаківська комуна”), порівняння (*спокійна, як курка на сідалі*) („Життя”), органічно в текст вливаються приказки (*не обдуриш-не продаси*) („Синій листопад”), уводить письменник у новели рядки народних пісень як ліричних, так і історичних, фрагменти анекдотів, дитячого фольклору (*Щедрик-ведрик, дай вареник*) („Мадам Фур'є”).

У новелах значний пласт усталених висловів пов'язаний із християнським віруванням, зокрема це уривки з молитов („*Богородице Діво, радуйся*”) („Шляхетне гніздо”), вислови з Біблії, зокрема знаходимо вислів із книги пророка Даниїла „*Мене, мене, тател, упорсин*” (*перес*),” – слова-символи, які написав Христос на стіні палацу царя Вальбасора.

На фоні давнього матеріалу виділяються новітні тексти як українського, так і російського міського фольклору:

Ципльонок жареной, ципльонок вареной,

Ципльонок тоже хочіть жить.

Я не совецькой, я не кадецькой,

А я народной комісар („Редактор Карк”).

У новелі „Силуети” з'являється образ народного співця Бояна, який новими словами оспівує революцію.

При визначенні джерела походження ряду мовних одиниць виникають певні труднощі, а саме: іноді важко визначити, чи комплекс характерний для певного жанру народної творчості – примовок, загадок, пісень, замовлянь тощо. Вважають, що існує цілий шар образів і

формул фольклору, який виявляє себе з меншою або більшою інтенсивністю в різних фольклорних жанрах. Аналізуючи фразеологічні тавтологічні утворення, О.С. Юрченко зазначає, що існує багато стійких утворень, своєрідних мовних штампів, приказок, які широко вживаються в розмовній мові, тому однопланове віднесення їх тільки до одного фольклорного джерела є значною мірою умовним, тим більше, що самі фольклорні тексти постають в основному на ґрунті розмовної мови [Юрченко, 1984, 137].

У новелах є чимало усталених комплексів з українських народних казок, зокрема це: *живемо – хліб жуємо; за горами, за морями; хатка на курячих ніжках; дід мороз; золоті ріки; не сказати; фантастичні коні* тощо. На основі казкових номінацій письменник утворює яскраві живі образи. Так, зокрема бабу, що злякалася попів-комсомольців, письменник називає *бабою-ягою*, відповідно в цьому контексті традиційна казкова номінація розширює значення. Жінка не лише стара, негарна, а й має консервативні погляди: „Тоді блакитнить весна дзвональними дзвониками й похмуру костилить *баба-яга костяна нога* – сива зима із шкутильгальною милицею в зимальну північ” („Мадам Фур'є”). „Словарь української мови” Б.Д. Грінченка засвідчує переносні значення цієї традиційної казкової номінації – ‘зла баба’. У М. Хвильового цей образ має три явлення – стара жінка, що шкутильгає – Баба Яга – сива зима.

У новелі „Сині листопад” дещо перефразоване фольклорне кліше символізує сталість порядків, патріархальність, ситуацію, у якій нічого не змінила навіть революція: „Марія думала про глухі завулки нашої республіки, де ввечері молодь співає „Інтернаціонал”, а вранці йде робити на глітая. Розбіглись дороги, розбіглись стовпи. На однім стовпі написано: *Підеш направо* – загризе вовк. *Підеш наліво* – уб'єшся в ярку”. На основі казкових образів правди і кривди письменник створює широке узагальнення: „Почнеш шукати правду – залізеши у *кривду*” („Юрко”). Розумний кіт з народних казок асоціюється в М. Хвильового з жінкою-комісаром. Новела так і називається „Кіт у чоботях”. Для автора цей усталений вислів і є вичерпною характеристикою революціонерки – особи неймовірної, смішної проте такої, що викликає інтерес, певною мірою навіть повагу: Ми назвали –

– товариш Жучок.

А історія назве –

– „*Kim у чоботях*”.

Kim у чоботях – тип. Точка. Коротко. Ясно!

У М. Хвильового небагато новел, де автор широко звертається до народнопоетичних засобів, здебільшого фольклорні образи і прийоми використовуються на позначення патріархальності, яка не співзвучна з новим часом. Проте в новелі „Легенда” можна спостерігати весь широкий діапазон мовностилістичних особливостей народнопісенного мовлення: від слів-символів до специфічних синтаксичних конструкцій. Складається враження, що автор добре знав український фольклор і хотів випробувати свій таланти у руслі народної творчості: створити легенду-пісню так, як її розповідали б народні митці.

Народнопісенні картини природи служать меті введення читача в настроєвий психологічний світ українського фольклору. Народнопісенна мова естетизує явища природи, середовища буття людини. Навколишній світ допомагає передати внутрішній світ людини, світ її емоційного сприйняття й оцінок. Пісенне слово, багато разів повторене і пережите, у характерних поетичних образах узагальнює людський досвід [Єрмоленко, 1987, 42]. У М. Хвильового *повстання – це буря, повінь*, від яких „зашуміло в зелених гаях”, „прокинулась ріка”, „побрегли ... у воді тумани”. Велика вода на початку „Легенди” („Прокинулась ріка, подумала світанком та й розлилась – широко-широко на великі блакитні гони”) – це мотив, що часто варіюється в піснях наймитських, заробітчанських і набуває символу горя, поневірянь, переборення труднощів.

Паралелізм уважають однією з найвиразніших ознак стилістики народнопісенної мови. В основі паралелізму, насамперед лежить зіставлення ситуації – настрою природи і людини. О.О. Потебня, аналізуючи характер народнопісенного паралелізму, писав: „Зміст народної поезії складає не природа, а людина ... необхідність починати з природи існує незалежно від свідомості і наміру, і тому непорушна; вона, так би мовити, розмахає думки, без якого не існувала б і сама думка” [Потебня, 1985, 82].

У новелі „Легенда” увиразнює любов до ватажка постанців зіставлення – *чайкою, буревісником*, ці слова-символи виконують стилістичну функцію – створення тужливого настрою. Вони підкреслюють динамізм

змальованої картини: „Любили того юнака, мов буревісник бурю, наче чайка синє море”. Таке семантико-синтаксичне зіставлення явищ, стану природи, внутрішнього світу, почуттів людини ґрунтується на динамічній дієслівній ознаці, на яку припадає центр ваги. Уподібнення двох картин знаходить вираження в синтаксичній однотипності конструкцій. Молодицю М. Хвильовий порівнює з *кобиллицею, метелицею*. У широкому контексті також маємо порівняння героїні з прославленим козаком Морозом. Символічно, що перед поразкою повстанці виконують саме цю історичну пісню. Традиційно асоціюється в автора героїня з *вечірньою зорею*. Є в М. Хвильового й інший образ, що у фольклорі протиставляється *зіроньці – чорна хмара*: „Насувається чорною хмарою час помсти, час розплати”. У контексті новели вороги Стеньки-юнака – *вовки*, в іншому місці *шакали*. Тут активізується поширене в історичних піснях і думках порівняння через заперечення: „Не розповідає горлиця про свою дитину милу, що її шуліка забив. Отож важко казати про те, як Стенька-юнак загинув”.

Усна народнопоетична форма, яку спостерігаємо, у письменника для підсилення мотиву суму, загального напруження – нагнітання дій-станів („Та й *сунулися* хмари над тим лісом, де жив юнак. *Сунулися, посувалися, лили* воду на сосни, а сосни стурбовано *гули*”; „*Зашуміло* в зелених гаях, *загриміло, загуло*”).

Використання синонімів парами, коли друге слово підсилює значення попереднього, ще ніби повторюючи той самий зміст, охоплює у новелі „Легенда” дієслівні прислівникові ряди. В авторському тексті нанизування синонімів-дієслів створює особливий динамічний характер народнопісенного мовлення, у якому кожне наступне дієслово є не тотожним попередньому, а виступає з новими відтінками значення, отже, спостерігається явище приращення змісту.

У фольклорних текстах двокомпонентні сполуки мають різний ступінь семантичної єдності, часто вони виступають у вигляді лексико-синтаксичних утворень, що перебувають на межі із складним словом.

Серед слів-повторів у мові новел М. Хвильового є: *довго-довго, далеко-далеке, широко-широко, вороги-вороженьки, сила-силенна* („Гей, гей! Була тоді темна ніч, як *далеке-далеке* минуле”; „*Довго-довго* не здавалися повстанці”).

До слів-синонімічних зближень відносимо одиниці: *жила-була*; *гула-дзвеніла*, *співали-басували* („Гуділа-дзвеніла слова про Стеньку-юнака, червоного повстанця”). Найменш частотними виявилися зближення сумарного характеру: „Глибокого *чусу-зажури* колонії перевозили в місто”.

Слів типу „означуване-означення (прикладка) виявлено найбільше: *баба-свекруха*, *юнак-молодець*, *Стенька-юнак* („Ой, не чути було вже про баску молодицю, та пройшла вже слава про *юнака-молодця*”). Народнопісенна образна мова актуалізує динамічну ознаку у формі іменникової прикладки, збільшуючи таким чином вагу складних парних утворень, мотивованих підрядними словосполученнями.

Дослідники відзначають, що серед одиниць цих груп є типові фольклорні формули і оказіоналізми, в основі яких лежить здебільшого семантика зіставлення, порівняння, а із структурного погляду вони мотивуються підрядним словосполученням. За зразком народнопоетичних одиниць автор утворює аналогічне зближення сумарного характеру: „Шпацірен! – кричав *довгоногий-довговолосий* тип, прогрімів на весь ліс для чогось „віват...” У значенні народнопоетичного юкстапозита *сап'янци-самоходи* письменник уживає його перший компонент: „Тоді ранкова зоря надіне *сап'янци* й тихо, нечутно рипить по траві”.

Проте не тільки ці слова визначають фольклорні джерела національної літературної мови. Семантичний обсяг загальноживаних слів, що входять у лексичну систему народнопоетичної мови, відрізняється від значення цих слів у стилістично нейтральному мовленні, у фольклорних творах вони сповнюють особливу емоційно-експресивною семантикою. Вживаючись у характерних фігурах психологічного паралелізму, вони фактично набувають значення символів.

Узагальнено в „Легенді” передається поняття простору, часу. Час, як у піснях, передається у зв'язку з рухом сонця на небі, із сходом місяця: „Так чергувалися *зорі*: була *вечірня*, була *вранішня*”; „А у вікно зазирає *молодик* червоний, з лісу народився”.

З одного боку, час передається конкретно-чуттєвим образом, а з другого – час цей дуже узагальнений, неконкретний, передає ту пейзажну картину, яка настроює на вияв психічного стану.

У близькому контексті маємо характерний для народнопісенної творчості варіант образів-мотивів на основі конкретно-чуттєвих асоціацій – „красива молодиця”, „двіла як мак”. Ознака „червоний” асоціативно постає далі в слові *мак*, а *молодиця* і *молодик* – спільнокореневі слова.

О.М. Веселовський відзначав символічне значення кольорів у народній пісні, кваліфікуючи, зокрема зелений колір як семантику свіжості, молодості, сили [Веселовський, 1970, 51]. У народнопоетичній творчості це – *зелена діброва*, *зелений гай*. У М. Хвильового мало світлих, сповнених позитивних емоцій образів. Зате в руслі традиції – свіжий, молодий, сповнений сили – зустрічаємо *зеленький клуб*. Із контексту видно, що маємо заміну лексеми *дуб* із народної пісні: „Ми вже давно проминули провінціальний виконком, потім ми залишили за собою комсомольський клуб. „Ах ти клуб, ти мій клуб, *зеленький клубе*; подумала я й зітхнула”.

Відповідно до конкретного змісту асоціативно-образного мислення автора постійні епітети можуть ставати центром народнопісенного образу, оновлюючи свою семантику в несподіваних зв'язках подібності або протиставлення. Зокрема в „Легенді” маємо трикратний повтор опису юнака основу якого становлять постійні епітети: „То горіли панські маетки, то було діло юнакове – ясного, мов голубе небо, буйного, наче буря, і гордого, як сокіл”.

На думку С.Я. Єрмоленко, з усього різножанрового пісенного фольклору до загальномовних словників потрапляє лексика на позначення понять символів, міфічних істот та лексика емоційно-оцінного характеру переважно із суфіксами здрібно-пестливого значення [Єрмоленко, 1989, 47]. У новелі „Наречений” демінутивні використані автором із сарказмом. Казкова ідилія, якою уявляла головна героїня своє життя, обернулася трагедією, що принесла із собою громадянська війна. Таке змістове навантаження носять імена наречених із зменшено-пестливими суфіксами, а також деякі інші іменники та прикметники, займенник *собі* в ролі підсилювальної частки: „Вона була *тихесенька собі* телефоністка з волосної телефонної станції”.

Отже, М. Хвильовий досконало знав мовностильові засоби українського фольклору. Вони засвоєні автором як першоеlementи вираження народної свідомості, на основі яких сформувалася оригінальна мовна особистість.

ЛІТЕРАТУРА

1. Веселовский А.Н. Историческая поэтика. – Л., 1970.
2. Ермоленко С.Я. Фольклор і літературна мова. – К.: Наук. думка, 1987.
3. Русанівський В.М. Історія української літературної мови. – К.: Арт Ек, 2001.

4. Потебня О.О. Эстетика і поетика слова. – К., 1985.
5. Юрченко Ю.С. Формування фразеологічного фонду української літературної мови XVIII – поч. XIX ст. – Х.: Вища шк., 1984.

РЕЗЮМЕ

Стиль писателя – это поиск своей интерпретации, своего индивидуального в новых литературно-художественных ассоциациях.

В статье проанализирована трансформация фольклорных символов в новеллах Н. Хвильевого, а также и другие стилистические особенности народнопоэтического творчества, освоенные автором как первоэлементы выражения народного сознания.

УДК 811.16'373

Неля МАНДРИК

**РОЛЬ ЦЕРКОВНОСЛОВ'ЯНСЬКОЇ МОВИ
В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ
ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ**

У кінці X ст. (988 р.) у давній Русі була прийнята християнська віра. Це сприяло поширенню на Русі старослов'янської мови як мови церкви і літератури.

Поширення старослов'янської мови в слов'янських країнах пояснюється тим, що виникла потреба в розвитку писемності в слов'ян і близькості старослов'янської мови до всіх слов'янських мов. На Русі під час правління князів Володимира і Ярослава Мудрого було створено для навчання старослов'янської писемності.

Академік Виноградов В.В. стверджує, що внаслідок взаємодії книжної старослов'янської і живої східнослов'янської мов у давньоруській мові утворилися два її типи: книжно-слов'янський і народно-літературний.

У першому її типі в основі – старослов'янська мова, у другому – східнослов'янська. Але незаперечним є той факт, що в давньоруській літературній мові наявні функціональні стилі, оскільки ця мова навіть у найдавніші часи (XI-XII ст.) виконувала численні суспільні функції не тільки культового, релігійного, а й світського характеру. Тільки з причини того, що ці дві мови були близькоспорідними, книжна старослов'янська мова, яка за походженням була чужою східним слов'янам, могла бути ними опанована і застосована не тільки в культовій сфері, а й в інших галузях письменства.

В.Д. Левін зауважує: „Те, що збігалось в старослов'янській і давньоруській мовах, природно

становило основу мови будь-якого стилю літературної мови, будь-якого твору писемності того часу” [3, 25].

Лексичні старослов'янізми (саме їм відводиться перше місце серед інших структурних елементів мови, тому що вплив старослов'янської мови на мову давньоруську найбільш значний у галузі лексики) П.П. Плющ поділяє на дві групи:

I група – старослов'янізми, які були запозичені з тієї причини, що рівнозначних їм слів у давньоруській мові не було (вони позначали поняття, явища, предмети, які не мали місця в культурі східних слов'ян);

II група – старослов'янізми, які в давньоруській мові мали відповідники з тим же смисловим значенням, але їх старослов'янські синоніми мали певні стилістичні відтінки, були в більшій мірі емоційно забарвленими.

Старослов'янізми першої групи пов'язані з церквою, наукою, історичними творами, що свідчать про розквіт культури, науки і літератури східних слов'ян після прийняття ними християнства. Для цього періоду характерне збагачення давньоруської літературної мови науковою і абстрактною лексикою.

Лексичні старослов'янізми другої групи, синонімічні до своїх давньоруських відповідників, давали можливість давньоруським книжникам здійснювати вибір між стилістичним уживанням старослов'янізмів. При створенні урочистого стилю вживались старослов'янізми. У звичайній розповіді, яка не вимагала використання високого стилю, використовувались елементи давньоруської мови.

ЗМІСТ

Розділ I. Граматична будова. Проблема синтаксису	3
Шульжук К.Ф. Внутрішня структура предикативних компонентів складного речення	3
Шкарбан Т.М. Порядок розміщення частин і компонентів у складних конструкціях з однорідною супідрядністю	6
Шульжук Н.В. Неповні речення в структурі діалогічної єдності.....	9
Щербачук Н.П. Особливості функціонування комунікативних типів простого речення в діалогічному мовленні	12
Кузьмич О.О., Остапчук Ю.В. Причинові структури як вияв екзистенційного світобачення.....	17
Парфенюк Л.А. Імплицитність та редукція як синтаксичні засоби виразності в прозових творах (на матеріалі малих прозових форм кінця ХХ – початку ХХІ ст.).....	19
Ричагівська Ю.Є. Синтаксичний повтор та парцеляція як актуалізатори внутрішньо реченнєвої інформації.....	22
Розділ II. Актуальні проблеми морфології та словотвору	26
Мединська Н.М. Тривалентні дієслова багатократно-дистрибутивної і розподільної дії з подвійними префіксами	26
Пасічник І.А. Відприкметникова морфологічна вербалізація.....	30
Розділ III. Системні відношення в лексиці та фразеології.....	34
Павлова О.І. Синонімія в термінології та її особливості	34
Степанова О.І. Метафора як показник ідіостилі художнього мовлення.....	40
Вокальчук Г.М., Мамчич Т.І. Частотний аналіз авторських лексичних новотворів у поетичному словнику „Молодої Музи”	44
Адах Н.А. Словник авторських лексичних новотворів у поезії Василя Барки	47
Гаврилюк Н.В. Юкстапозити у творчому доробку неокласиків	50
Воробйова Л.М., Воробйова І.А. Національна мовна картина світу й фразеологія (на матеріалі української, російської та англійської мов)	53
Крайчинська Г.В. Етнокультурна основа польських та українських нумізматичних фразеологізмів	57
Крижанська О.М. З історії кольорів	62
Кірілкова Н.В. Фольклорні традиції в „Синіх етюдах” М Хвильового	65
Мандрик Н.В. Роль церковнослов’янської мови в процесі формування української літературної мови	69
Голоюх Л.В. Лексеми з національною конотацією в історичній прозі Р. Іваничука.....	73
Розділ IV. Актуальні питання лінгвістики тексту.....	79
Войцешук Л.А. Дискурс, мовленнєвий жанр та мовленнєвий акт як категорія організації мовного коду в комунікації	79
Науменко Н.В. Абетковий вірш в українській поезії	81
Тищенко О.В. Вербальні формули побажань в ритуальному тексті: семантика і прагматика	84
Розділ V. Проблеми мовної освіти та культури мовлення.....	92
Лещенко Г.П. Соціокультурна компетенція як складова комунікативної україномовної компетенції школярів	92
Олексієвець Л.С. Сучасне ділове листування	95

Наукове видання
Актуальні проблеми сучасної філології
Мовознавчі студії
Збірник наукових праць
Випуск XIV

Упорядкування
та наукове редагування
Якимчук О.І.
Степанова О.І.

Технічний редактор
Литвак А.М.

Здано до набору 20 листопада 2006.
Підписано до друку 13 грудня 2006.
Формат 70x100¹/₁₆.
Папір офсетний.
Друк на ризографі.
Гарнітура Times New Roman Cug.
Умовн. друк. арк. 10,2.
Обл.-вид. арк. 9,2.
Тираж 100 прим.
Зам. .

Видавничі роботи: обчислювальний центр РДГУ
33000, м.Рівне, вул. С.Бандери, 12.
Рівненський державний гуманітарний університет.
(м.Рівне, вул. Остафова, 31; кафедра української мови)